

Kā **RIHARDS BIERANDS** saimnieko Gudeniekos. → 4. lpp.

◆ Latvijā ir 8280 zemessargu.
◆ 37% ir no 26 līdz 35 gadiem.
◆ Pērn Zemessardzē rekrutēti 803 cilvēki.

Devīze, kas ļauj zemessargam izjust piederību brigādei, izšūta gan uz vimpelēm, kas tiek izmantoti mācībās, gan uz Kurzemes brigādes karoga. Štāba virsseržants Jānis Jaunzemis vārdus *Vairogs tautai, zobens Tēvzemei* uzskata par ļoti pacilājošiem – karavīri un zemessargi ir gan vairogs, kas aizsargā, gan zobens, kas cīnās.

Šodien, Lāčplēša dienā, visā Latvijā tiek svinēts 100 gadu, kopš Rīga atbrīvota no Bermonta karaspēka, tā ļaujot gūt ticību jaunās valsts neatkarībai un nākotnei. Svinības notiek arī Kuldīgā, kur atrodas Zemessardzes 4. Kurzemes brigādes štābs.

Kas ir patriotisms – jautājām kuldīdzniekiem Lāčplēša dienas priekšvakarā. → 2. lpp.

Pielikums **Novadi saprot:** medijpratība un kritiskā domāšana jāmācās.

→ Meklējiet iekšlapās!

Trešdien, 13. novembrī:

- Vecāki ārzemēs, bērni pie radiem.
- Sarunā trenere Ilze Stukule.
- Ārstei Svetlanai Serpānei jauns amats.
- Lipaiņu baznīcā skan mūzika.

100 gadu ar ticību

Štāba virsseržants Jānis Jaunzemis, rādot brigādes karogu ar uzrakstu *Vairogs tautai, zobens Tēvzemei*, uzsver, ka dienot obligāti jāapgūst zināšanas par vēsturi: gan par pirmās Latvijas brīvvalsts neatkarības cīņām, gan par Otro pasaules karu. „11. novembris katram karavīram un zemessargam, domāju – visai tautai, ir pacilājošs datums, kad atceramies Latvijas armijas simboliskāko uzvaru. Ir jāturpina vēsturiskā izpēte, jāceļ gaismā mūsu varoņi un patrioti. Ceru, ka patriotisma dzirksts tautā nedzīsīs – mums tā jāuztur. Šis gads visiem nozīmīgs arī

ar to, ka simtgadi svin Latvijas armija. Par godu šim notikumam jau bijuši un vēl būs vairākos desmitos skaitāmi pasākumi.”

Jautāts, kā cilvēki nonāk līdz domai kļūt par profesionāliem karavīriem, J. Jaunzemis teic, ka viņam tas noticis pašsaprotami un vienkārši. Zemessardzē Jānis pievienojies 1997. gadā, izmantojot iespēju studiju laikā obligāto militāro dienestu iziet starp zemessargiem. Pēc studijām saņēmis uzaicinājumu Liepājas pusē strādāt ar jaunsargiem, un kopš tā brīža viņš ir profesionāls karavīrs. Otro gadu atbild par teju 80 brigādes

instruktoru mācībām un kvalifikācijas paaugstināšanu: „Man jā rūpējas, lai viņiem būtu labi, lai ir ekipējums.” Uz darbu Kuldīgā viņš brauc no Grobiņas: „Kopš brigādes štābu no Liepājas pārcēla šurp, mēs esam vairāki, kuri braukā, – arī no Saldus, Talsiem, Ventspils. Kuldīga ir centrs.”

J. Jaunzemis uzsver, ka arī miera laikā karavīriem jāmobilizējas un prasmes jāattīsta, lai viņi būtu gatavi valsts aizsardzībā ieguldīt savu artavu.

Inguna Spuleniece
Lāsmas Reimanes foto

Pašā Kuldīgas centrā Valsts vides dienesta inspektori konfiscē nelegālus zvejas rīkus un aiztur maluzvejnieku.

→ 3. lpp.

Divi mirušie un izrakņāti kapi. No policijas ziņām.

MEDIĶI TURPINĀS PROTESTĒT ar karogu pusmāstā un aizdegtu sveci.

→ 3. lpp.

TAKSIDERMIJA – zinātne un māksla.

→ 9. lpp.

REDZĒJUMS

Patriotisms –
novērtēt
to, kas ir

Jolanta
Hercenberga,
tālrunis: 63350568,
jolantah99@
gmail.com

Novembris kā viens no tumšākajiem mēnešiem mūsu laika joslā ļoti jauki tiek izgaismots ar patriotisko noskaņu: Lāčplēša diena, Latvijas dzimšanas diena, jau par tradīciju kļuvusi cilvēku godināšana, paldies teikšana.

Vārds *patriotisms* šomēnes skanēs gana bieži. Un par laimi ne tikai kā termins – cilvēki arī aizdomājas par tā būtību. Mums bieži ir izjūta, ka esam patrioti, bet, kā tas izpaužas, paskaidrot grūti. Tādēļ, ka viena skaidrojuma nemaz nav. Tiem, kuri piedzīvojuši karu un laikus, kuros Latvija nebija brīva, patriotisms primāri saistās ar spēju nosargāt neatkarību.

„Manā izpratnē tā ir spēja aiz sevis neatstāt netīras, dabai un cilvēkiem kaitējošas pēdas.”

Bet pēdējās desmitgadēs dzimušajiem tāds mērķis var arī nešķīst tik svarīgs – ko gan cīnīties par to, kas ir pats par sevi saprotams?

Patriotisms var būt dažāds. Tas var izpausties kā godīgums pret sevi, ģimeni un apkārtni. Kā darbs, kas padarīts pēc vislabākās sirdsapziņas, kā palīdzība, negodīgas

rīcības apturēšana utt.

Meklējot atbildi, ko tas nozīmē man, saprotu, ka arī es to nesaistu ar cīņu pret pagātnes nebūšanām. Tā vairāk ir izjūta, ka jākoncentrējas uz nākotni, uz mūsu valsti iegūstamo pozitīvo, jāaudzē sevī pateicība par to, jācenšas vairot labo, tostarp pēc iespējas tīrāku saglabāt zaļo vidi, kas mums dāvāta.

Tāda ir cilvēka daba, ka absolūti labi tam nebūs nekad. Ja desmit dzīves aspekti būs sakārtoti, noteikti atradīsies kāds tāds, par ko var kurnēt. Tādēļ svarīgi novērtēt to, kas jau ir.

Es novērtēju to, ka mūsu upēs varam vērot lēkājām zivis, nevis peldam plastmasas pudeles un citādas druzas. Novērtēju, ka vairumam te dzīvojošo ir spēcīgi izkopta skaistuma izjūta. Pie mājām tiek ierīkotas puķu dobes, gaisadārzī, cilvēkiem svarīgi, lai vide būtu sakopta. Reizēm jau šķiet, ka kāds ir pārlieku kašķīgs, kad zvana uz redakciju vai sūdzas pašvaldības policijā, ka kādā īpašumā nav nopļauta zāle, ir saauguši latvāņi, mētājas netīrumi. Bet, labi apdomājot, arī par to jāprieccājas. Mēs neesam vienaldzīgi. Protam saorganizēties Lielajai talkai pavasarī. Mēģinājumu kādu vietu sacūkot jau netrūkst, bet mūsu sabiedrība pret to ir neiecieņīga. Manuprāt, arī tā ir mīlestība pret savu zemi.

Par iepriecām un pabēdām ziņojiet *Kurzemniekam* pa tālruni: 63350568, e-pasts: dina.porina@kurzemnieks.lv. Lasītāju vērojumi nav anonīmi.

LASĪTĀJS VAICĀ

Centralizēta siltuma Jelgavas
ielā vēl nebūs

Kuldīdzniece Gundega Rublāne ar redakcijas starpniecību vēlas noskaidrot, kad Jelgavas ielas iedzīvotāji varēs pieslēgties pilsētas siltumtīklam.

PIRMS TRĪS GADIEM

Par to cilvēki sākuši interesēties jau pirms trīs gadiem. Sapratuši, ka ne agrāk kā tad, kad tiks rakta iela. Ar nepacietību gaidījuši rekonstrukciju un interesējušies vēlreiz, atgādinot, ka *Kuldīgas siltumtīkliem* (KS) iesniegumi jau sen uzrakstīti. Šobrīd viņu pusē Jelgavas ielu jau aizber un bruģē. „Kāpēc nevarēja dot tādu iespēju? Vai tad šajā ielā siltumtrases nebūs vispār, vai arī rekonstruēto posmu raks no jauna?” jautā kuldīdzniece.

PAR MAZ GRIBĒTĀJU

KS valdes priekšsēdis Artis Roberts atbild, ka ieceri varētu īstenot, ja šajā apkārtnē būtu daudz vairāk to, kuri vēlētos siltumu saņemt centralizēti. Tad ilgtermiņā atmaksātos tas, kas būtu investēts jauna siltumtrases atzara ierīkošanā. „Siltumtrase ir dārga, un šajā gadījumā vairāku simtu metru garu posmu izbūvēt viena divu dzīvokļu vajadzībām ir finansiāli neizdevīgi,” saka uzņēmuma vadītājs. „Turklāt, izvērtējot ēku novietojumu, speciālisti aprēķinājuši, ka trasi ierīkot pa Jelgavas ielu nav pamatoti. Ar domu par nākotni pie mājas Skrundas ielā 18 atstāta pieslēguma vieta – izbūvējot trasi pa pagalmiem, tai

varētu pievienot šī kvartāla ēkas Skrundas un Jelgavas ielā.”

AR DOMU PAR NĀKOTNI

Jelgavas ielas rekonstrukcijas laikā pie 38. nama (tur ir vietējā katlumāja, ko apkalpo KS) tiks iebūvēta siltumtrase, kas ielu šķērso. Tādējādi, ja nākotnē attīstīsies bijušā *Vulkāna* teritorija un būs vajadzība piegādāt siltumu minētajai daudzdzīvokļu ēkai, kā arī citiem namiem, tad, Jelgavas ielu nepārrokot, varēs trasi ierīkot virzienā no Skrundas ielas 18. Daļai Jelgavas ielas māju perspektīvie atzari atstāti dažādās vietās – uz Kalna ielas, pie kultūras centra un pie Stacijas ielas krustojuma.

Daina Tafelberga

MUMS RAKSTA

Bedres, peļķes, zari...

Kuldīdznieki, kuri dzīvo Priežu un Virkas ielā, katru rudeni spiesti laipot pa bedraino un peļķaino Priežu ielu, kā arī tās turpinājumu V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas virzienā.

Kāda sieviete iesūtīja pagājušonedēļ uzņemtas fotogrāfijas ar peļķēm, gandrīz applūdušo laipu pār caurteku (attēlā), kā arī taku, kas tagad piemesta ar nesavāktiem koku zariem. *Kurzemnieks* fotogrāfijas nosūtīja arī *Kuldīgas komunālajiem pakalpojumiem*.

Uzņēmuma speciāliste Kristīne Gravniece pastāstīja, ka piektdien norādītās vietas apskatītas. Secināts, ka Priežu ielā diemžēl nav, kur ūdeni novadīt, jo nav grāvju. Iespējamā rīcība tikšot pārrunāta ar pašvaldības

transporta infrastruktūras inženieri Andri Megni. Speciālisti apskatījuši arī caurteku, lai pārliecinātos, vai to vajag fūrīt. Ūdens līmenis bijis nokritis. Savukārt koki un krūmi takas malā tiekot izzāģēti pēc pašval-

dības pasūtījuma, lai iztīrītu un padziļinātu meliorācijas grāvi. Zari tikšot savākti un aizvesti tad, kad šajā posmā tiks izzāģēti visi traucējošie koki.

Ingunu Spulenieci
Aculiecinieces foto

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Kā jūsu izpratnē izpaužas patriotisms?

Anita Sīle, pirmsskolas skolotāja: – Kā dzimtenes mīlestība, rūpes par to. Arī kā tā pati tīrības ievērošana. Strādāju bērnu dārzā, un bērniem mācām saudzīgu attieksmi pret savu zemi. Cenšamies, lai netiktu aizmirstas latviešu tradīcijas. Kaut gan tad, kad svinam Mārtiņdienu, bērni runā par Helovīnu. Bet senos laikos arī Mārtiņdienā cilvēki gāja viens pie otra, cienāja. Tie nebija saldumi, bet tradīcija pacienāt bija līdzīga. Patriotisms ir neaizmirst savējo.

Roberts Vaitkus, mākslinieks: – Cilvēks var teikt, ka ir patriots, bet, kad nonāk konkrētā situācijā, tad tikai var redzēt, vai tiešām ir. Bieži vien patriotisms pazūd. Varētu likt vienlīdzības zīmi starp patriotismu un uzticību. Kā vīrs sievai varētu teikt: „Esmu tavš patriots.” Bet, vai sirdī tā ir, to tikai mūža galā var uzzināt. Daudzreiz par citiem sakām, ka mēs darītu citādāk. Bet, kad tadā situācijā nonākam, visādi var būt. Mums ir miers, bet, ja būtu karš, cik daudzi paliktu un cik aizbrauktu?

Ilgvars Freimanis, bezdarbnieks: – Svarīgi, vai cilvēks ir valstij un savai dzimtajai vietai labvēlīgs. Ja atbalsta, tad ir patriots. Tam nav nekāda sakara ar valdību. Jābūt labam pret Latviju un tautu.

Viktors Bikovs, pensionārs: – Jāmīl sava dzimtene un valsts. Mīlestība jānēsā sirdī – par to daudz runāt nevajag. Ārēji patriotismu var paust tā, ka pret visiem esi godīgs.

Andris Vilerts, pensionārs: – Es jūtos kā patriots. Grūti pateikt, bet man liekas, ka tas nozīmē neuzvesties tā, lai valstij būtu par sliktu.

Ivars Šulcs, mājažotājs: – Es esmu patriots. Nevaru pat atbildēt, kā tas izpaužas. Es neeju uz ielas ārā, to kliegdam, bet katru gadu 18. novembrī ģimenē klājam svētku galdu – ar baltu galdautu, svecēm. Patriotisms – tā ir iekšēja izjūta.

Jolanta Hercenberga, Alberta Dintera foto

Maluzvejnieki uzdarbojas

Ventā pilnā sparā notiek lašveidīgo nārsts. Valsts vides dienesta (VVD) inspektoriem šoreiz pašā Kuldīgas centrā izdevies konfiscēt vairākus nelegālos zivju ieguves rīkus un aizturēt maluzvejnieku.

Lai arī vislielākā uzmanība nārsta sargāšanai pievērsta tieši Ventā, neizpaliek arī mazāko upju uzraudzība. „Ikdienu apskate notiek arī Alekšupītē no ietekas Ventā līdz lielajam ūdenskritumam,” stāsta Liepājas reģionālās vides pārvaldes vecākais inspektors Jānis Sprugevics. „Tajā posmā nārsta vietas meklējumos lašveidīgās zivis iepeld katru gadu. Mums bija informācija, ka pēdējā laikā tur novērota pastiprināta dažādu personu kustība.” Profilaktiskajā apskatē 7. novembrī dienas laikā upes krastā atrasti nelegālās zvejas rīki, kas izskatījās kā *cemmeri*. Par tiem sauc makšķerkātus, kam galā piestiprināta aukla ar lielu makšķerāķi, vai arī teleskopisku makšķeri ar paštaisītu, no naglas izveidotu, asu āķi. Ar tiem maluzvejnieki zivis iegūst brutāli un nežēlīgi, tās aizķerot un izraujot no ūdens. Tieši tādi rīki atrasti šajā reizē.

Alekšupītes posms Kuldīgā, kurā uzdarbojas maluzvejnieki.

Valsts vides dienesta konfiscētie rīki – *cemmeri*, ar kuriem maluzvejnieki zivis iegūst nežēlīgi, tās aizķerot un izraujot no ūdens.

„Vakara pusē pie Alekšupītes ietekas aizturējām arī kādu personu, pie kuras atradās vēl viens *cemmers*,” turpina J. Sprugevics. Par pārkāpumu vīrietim var noteikt administratīvo sodu: brīdinājumu vai naudas sodu no 15 līdz 350 eiro, konfiscējot pārkāpuma

izdarīšanas rīkus un priekšmetus, tai skaitā peldlīdzekļus ar inventāru, vai arī tos nekonsfiscējot. Papildus, ja pie pārkāpēja atrastos nelegāli iegūtas zivis, tad par katru nāktos kompensēt dabai nodarītos zaudējumus – 715 eiro neatkarīgi no zivs izmēra.

No 1. oktobra līdz 31. decembrim Ventā noteikts lašveidīgo nārsta sargāšanas laiks, un tā ievērošanu pastiprināti uzrauga VVD inspektori.

Alberts Dinters
VVD arhīva un autora foto

Ar karogu pusmastā un aizdegtu sveci

Latvijas mediķi turpina protestu pret to, ka no solītā algu paaugstinājuma – 20% gadā – nākamā gada valsts budžetā atrasta tikai puse. Arī pie Kuldīgas slimnīcas piektdien dega svece un karogs bija pusmastā.

Anestzioloģijas un reanimatoloģijas nodaļas vecākā māsa Lolita Dabra atzina, ka pēc ārstniecības personāla protesta 7. novembrī pie Saeimas jūtas sarūgtināta. Viņas pārlicība: akcijas vajag turpināt, jo šī ir tā reize, kad

nedrīkst padoties. Viņai piekrīt ķirurģijas un traumatoloģijas nodaļas vecākā māsa Mirdza Valce, tomēr uzsverot, ka Rīgā izjūtas bijušas labas, jo justa mediķu kopība: „Sarūgtināti esam tāpēc, ka prasību neapstiprināja. Bet mūsu

pūlis bija liels. No Saeimas iznāca tikai priekšsēde Ināra Mūrniece, kaut kur paredzēju arī veselības ministri Ilzi Viņķeli, bet, kad visi sāka izteikt sašutumu, viņa ātri pazuda. Tie, kuri bijām Rīgā, domājam, ka protests jāturpina. Mēs esam gatavi piedalīties arī nākamajās akcijās, lai Saeima reiz sarosās.”

Saeimas priekšsēde I. Mūrniece, tiekoties ar akcijas *Viena diena bez medicīnas personāla* pārstāvjiem, sacīja: „Savā un Saeimas vārdā dziļi atvainojos medicīnā

strādājošajiem par pērn pieņemto neizpildāmo lēmumu par mediķu algu pieaugumu. Šā brīža situācijā to nav iespējams izpildīt. Vienlaikus ļoti labi apzināties, ka veselības finansējums ir nepietiekams, un kopā ar nozari esam gatavi turpināt darbu pie problēmu risinājumiem turpmākajos gados.”

Lai arī balsojums par mediķu algu palielināšanu pirms gada bijis vislabāko nodomu vadīts, tam nav finansiāla seguma, un tas izrādījies pārāk optimistisks. „Šī parlamentam ir rūgta mācība.”

atzina I. Mūrniece. Vienlaikus viņa uzsvēra, ka nozares finansējums ir un paliek gan Saeimas, gan valdības prioritāte. Nākamā gada budžetā medicīnai papildus plānoti 200 miljoni eiro, tostarp 60 miljoni – atalgojuma paaugstināšanai.

Savukārt Saeimas sociālo un darba lietu komisijas priekšsēdis Andris Skride uzsvēris, ka pirmo reizi 20 gadu laikā nozares problēmas visu amatpersonu dienas kārtībā ir tik augstu.

Inguna Spulniece

Svētkos brauks bez maksas

11. un 18. novembrī daudz bērnu ģimenes reģionālo maršrutu autobusus un vilcienos varēs braukt bez maksas. 100% atlaidi varēs saņemt, uzrādot 3+ ģimenes karti un personas dokumentu, skolēna vai studenta apliecību (līdz 24 gadiem).

MEDIĶI ZIŅO

Visvairāk sadzīves traumu

Informē Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta Kurzemes reģionālā centra medicīnas statistiķe Baiba Būvmeistere.

Kuldīgas, Alsungas un Skrundas novadā no 1. līdz 8. novembrim mediķi devušies uz 59 izsaukumiem. Slimnīcā nogādāti 36 pacienti, no tiem trīs bērni. Desmit pacientu bijuši alkohola reibumā: viena sieviete, pārējie vīrieši. Notikusi viena krimināltrauma, astoņi savainojumi gūti sadzīves apstākļos.

Uzklaušja **Iveta Grīniņa**

NO KĀRTĪBAS SARGĀTĀJU IKDIENAS

Divi mirušie un izrakņāti kapi

No 27. oktobra līdz 7. novembrim Valsts policijas (VP) Kuldīgas iecirknī reģistrēti 76 notikumi. Sākti vairāki kriminālprocesi, tostarp par zādzībām.

Iecirkņa priekšnieks Normunds Aleckis stāsta: „Reģistrēti deviņi nopietni gadījumi, par kuriem ierosināts kriminālprocess. Piemēram, Skrundā, Liepājas ielā, jaunieši izklaidējušies, izsitot vairākus māju logus. 6. novembrī Rudbāržos kādas mājas pagalmā zagļi piesavinājušies notekcaurules. Nīkrācē atrasti nesprāguši lādiņi, tajā pusē konstatēta arī kapu apgānīšana – tie bija izrakņāti. Kuldīgā konstatēts naudas viltošanas gadījums, bet izmeklēšanas interesēs plašāku informāciju sniegt nevaram.

Visnopietnākais ir gadījums, kad Kuldīgā ielas būvbedrē tika atrasts iekritis un miris vīrietis. Ir sākti kriminālprocesi, notiek izmeklēšana. Diemžēl pilsētā, iespējams, izdarīta arī viena pašnāvība.”

Nedēļas laikā VP uzrakstījusi 13 administratīvā pārkāpuma protokolus par sabiedriskās kārtības neievērošanu. Arī autovadītāji grēkojuši, jo likumsargiem nācies sarakstīt 60 protokolu, viens braucējs pieķerts, savu auto vadot alkohola reibumā. Notikuši pieci ceļu satiksmes negadījumi.

Alberts Dinters

Interesējas par muižas vēsturi

Biržu muižā paveikti svarīgi saimnieciski darbi – uzlabota elektrības piegāde un apkure, remontēts jumts, lai novērstu ēkas bojāšanos.

Jau iepriekš *Kurzemniekā* rakstījām, ka augustā bijušās Basu skolas ēku un īpašumu

Birži izsolē kā vienīgā pretendente par sākumcenu – 46 300 eiro – iegādājās rīdziniece Kristīne Rūmniece-Pakule. Viņa stāsta, ka nolūks ir iekārtot ģimenes brīvdienu māju. Tā kā agrāk tā bijusi sabiedriska ēka, ar pašvaldību noslēgts līgums

par zemes izmantošanu tad, kad pagastā tiks rīkota Annas diena.

Jaunos saimniekus interesē nama vēsture. No arhīviem dažādus materiālus viņi esot jau savākuši, bet interesējot cilvēku liecības par skolas laiku un arī citiem periodiem.

LABOTI DIVI CEĻI

Šovasar aptuveni kilometru gari posmi uzlaboti Kaltnieku un Vītolu–Ruņģu ceļā.

Pagasta pārvaldes vadītāja Daina Bērende stāsta, ka uz Kaltnieku ceļa kilometra garumā uzvesti 353 m³ grants, segumu papildinot aptuveni ar 10 cm biezu kārtu.

No pagasta budžeta tas izmaksājis 12 000 eiro bez PVN.

Uz ceļa Vītolu–Ruņģi 1,4 km posmā noņemts ceļmalu apaugums un arī uzbērta grants. Darbu paveikuši *Kuldīgas komunālie pakalpojumi*, finansējums (12 780 eiro bez PVN) piešķirts no novada domes.

Laukos jūtas labi

„Esmu šis zemes patriots, bet lēmumu pieņēmējiem vēl daudz darāms, lai tautas vairums arī ar valsti varētu lepoties,” uzskata Rihards Bierands.

„Ir tādi cilvēki, kuriem patīk dzīvot pilsētā, un tādi, kuri labi jūtas laukos. Es esmu no tiem otrajiem. Savu nākotni plānoju šeit un lauksaimniecību saredzu kā perspektīvu nozari,” saka zemnieku saimniecības Akmeņkalni jaunais īpašnieks Rihards Bierands.

Pirms diviem gadiem tēva Ainara Bieranda saimniecību juridiski pārņēmis dēls, bet ikdienā abi darbojoties kopā. Pamatnozare ir graudkopība, un tiek apsaimniekots ap 700 ha zemes Gudenieku un Turlavas pagastā. Agrāk audzēti liellopi, pāris gadu tas pārtraukts, bet nu atsākts. Pašlaik ganāmpulkā ir 16 teļu. Darba vietas te nodrošinot pieciem cilvēkiem. „Mums darbinieki ir labi, katrs ar savām stiprajām īpašībām,” piemetina Rihards.

MUTISKAM SOLĪJUMAM SPĒKS KĀ RAKSTĪTAM

Kad puika sācis skolas gaitas, ģimene no daudzdzīvokļu mājas Gudenieku centrā pārcēlusies uz *Krastiņiem*, kur vecāki dzīvo joprojām. Sākuši pirkt zemi. „Sākums bija smags – grūti bija dabūt aizņēmumu, procenti tuvu pie 30 gadā. Izaudzēto produkciju sarežģīti nodot. Tagad viss attīstījies un ir vieglāk,” stāsta Rihards.

Tiekot iegādāta tehnika, pērn nopirkti 115 ha zemes. „Mums zvana, piedāvā to atpirkt, jo cilvēkiem patīkot, kā mēs strādājam. Viņiem svarīgi, kas notiek ar zemi, un tas, lai pateiktajam vārdam būtu spēks. Uz mums var paļauties, jo mūsu uztverē mutiskam solījumam ir tāds pats spēks kā rakstītam, līgumā apstiprinātam.”

ATKARĪGI NO LAIKA APSTĀKĻIEM

„Darbu atvieglo tas, ka no pirmsākumiem esam kooperatīva *Latraps* biedri. Tā izveide palīdzējusi Latvijā sakārtot graudu tirgu. Tagad nozarē var justies droši, bet par 70% tomēr esam pakļauti laika apstākļiem. Šogad bija labs ražas gads, arī izdevās iesēt daudz. Vēlējāties vēl vairāk, bet divas nedēļas bija lietavas, kas darbu iekavēja. Visvairāk nepieciešams jaudīgāks traktors ar arklū un daudzfunkcionāls šķūnis, kurā uzglabāt graudus, tehniku. Tādēļ gatavojamies iesniegt projektu finansējuma saņemšanai. Ir izsludināta jaunā kārtā, un līdz 4. decembrim var iesniegt pieteikumus. Divus gadus pieteicāmie, nedabūjam, šogad ceram, ka izdosies.

Nākamajā Eiropas fondu plānošanas periodā mums varētu būt aktuāla jaunas kaltes būvniecība, jo iepriekšējā par mazu. Katrai vidēji lielai saimniecībai vajadzīga sava, jo pie tik nepastāvīgiem laika apstākļiem, kādi ir pēdējo gadu laikā, tas noteikti atmaksājas. Ja uz pieņemšanas punktu jāved graudi ar augstu mitrumu vai – vēl ļaunāk – ja, gaidot labāku laiku, daļa ražas paliek nenovākta, tas var nopietni ietekmēt jebkuras saimniecības maksātspēju. Ja lietavas bijušas nedēļu vai ilgāk, tad pieņemšanas punkti ir pārslogoti – uz tiem nevar paļauties. Bet sausi, izkaltēti graudi tiek pieņemti vienmēr.”

DAUDZ NEIZMANTOTA POTENCIĀLA

„Lauksaimniecība Latvijā ir nepietiekami novērtēta,” uzskata Rihards. „Pārāk maz jaunu cilvēku ar to nodarbojas, un tik daudz aizlaistas, nekoptas platības apaug ar krūmiem. Tas ir potenciāls – to izmantojot, mēs kā valsts kopumā gūtu ienākumus tautsaimniecībai. Tas pārvērstos par nodokļiem, ko iekasētu Valsts kase.

Tautsaimniecībā nav pietiekami attīstīts primārais un sekundārais sektors, kas ir ražošanas un pārstrāde, – ja pareizi atceros, tie ir 20% no IKP, bet normālos apstākļos būtu jābūt vismaz 40. Un tikai pēc tam, kad ir spēcīgs pamats, tas var apaugt ar pakalpojumiem, informācijas nozarēm, izklaidi utt. Latvijā uzreiz netiksims pie *iPhone* ražošanas vai nekļūsim par finanšu centru, bet varam sākt ar to, kas mums jau ir, – ar zemi, ko tēvu tēvi mums izcīnījuši un atstājuši mantojumā. Ja to izmantosim racionāli, tas cels tautas labklājību, pakāpeniski ietekmējot visas nozares. Tāpat kā māja, arī valsts jābūvē no pamatiem.

Inovācijas ieviešam pamazām, jo mums ir citas prioritātes. Ir precīzā miglošana, lai viens un tas pats kvadrātmeters netiktu miglots divreiz. Minerālmēslu tūtē ir svāri. Tā tiek kontrolēts, cik daudz *minerāļu* tiek izsēts.”

MĒRKIS IR SKAIDRS

„Man nekad nav bijusi cita doma, kā atgriezties dzīvot un strādāt laukos,” pārliecināti saka R. Bierands. Pēc Basu pamatskolas mācījies Kuldīgas Centra vidusskolā, tad Rīgas Tehniskajā universitātē apguvis uzņēmējdarbību un vadību. Pēc tam Kandavas lauksaimniecības tehnikumā neklātienē – arī lauksaimniecības tehnikas mehāniķa profesiju. „Lai labāk var izmantot Lauku atbalsta dienesta piedāvāto,” skaidro Rihards.

„Ja runājam par darbu kontekstā ar bērniem, tad vecākus aicinu laikus radināt savas atvasas pie darba, jo iznākums būs labāks visiem. Divdesmitgadīgam jauniešim nereti grūti piespiest sevi ielikt rāmī ar noteiktu darba laiku un rezultātu. Bieži no darba devējiem nākas dzirdēt, ka jauniešs atnāk un nevar nostrādāt pat dienu – esot par smagu. Man kauns viņu vietā. Turpat blakus to pašu dara pensionārs, kas mūžā nav izteicis šādus vārdus.”

Arī savu brāli Rihards motivējot, lai izvēlas vidējo profesionālo izglītību, jo uzskata, ka tai ir nākotne – darba tirgū to novērtē. „Pašlaik gan šīm izglītības programmām trūkst prestiža. Ieejiet kādreiz neremontētās kopmītnēs un to sanitārajās mezglos un sapratīsiet, par ko es runāju! Un nevajag aizbīdināties, ka trūkst naudas, – esmu pārliecināts, ka Valsts kasē tās ir vairāk nekā pietiekami, tikai tā tiek izķēnāta.

„Man nekad nav bijusi cita doma, kā atgriezties dzīvot un strādāt laukos. Turpināt tēva saimniecību.”

Valsts vadība bieži brīnās, kāpēc liela daļa tautas izvairās maksāt nodokļus, bet nesaprot, ka sabiedrība ikdienā redz, kā nodokļi tiek izsaimniekoti, – negatīvo piemēru ir pārāk daudz. Paraugieties kaut vai uz to, kas pašvaldībās vai tās uzņēmumos notiek gada nogalē! Tas vēl ir sākums, salīdzinot ar lieliem valsts iepirkumiem, kur vairumu iznākumu regulē kartēļi. Šeit gan darbs tiesībsargājošajām iestādēm, jo nav citu, kas mūs aizsargātu. Šiem cilvēkiem jārod spēks

no pagātnes kārtības un īpašībām atteikties, jo no tā atkarīga mūsu bērnu nākotne.”

CEĻŠ IEROBEŽO

Sākotnēji Rihards ar sievu Alisi dzīvojuši Kuldīgā, līdz Gudenieku pagastā iegādājušies *Laucenieku* mājas, kas nu tiek pārdotas.

„Ģimene kļuva kuplāka: vecākajai meitai Evelīnai ir trīs gadi, Luīzei pusotrs. Māja kļuva par šauru, tādēļ bija pārdomu laiks,” stāsta R. Bierands. „Nāca piedāvājums iegādāties 55 ha zemes un mūsu pašreizējās mājas *Pujātus* – ar nosacījumu, ka tajās dzīvosim. Tas būtībā atrisināja jautājumu, ko darīt ar dzīvesvietu. Kopš pavasara esam tur.

Vienīgā bēda, ka ceļš ļoti slikts. Tas saimniekošanu apgrūrina, jo pavasarī daudzviet ir liegums braukt ar smago tehniku. Ne piegādātāji var atvest nepieciešamo, ne paši varam kaut ko aizvest prom, kaut arī tajā brīdī graudiem ir laba cena, ja tiek piegādāts uzreiz. Arī kokmateriālus nevaram aizvest, kamēr ceļam liegums. Manai mašīnai tiek metinātas plaisas rāmī, un šogad tas tiek darīts jau trešo reizi – tieši tik labā stāvoklī ir autoceļš Basi – Apriķi, pa kuru sanāk braukt visbiežāk. Vissliktākajās vietās grants gan ir uzvesta.

Man ir 31 gads, bet joprojām nesmu sapratis, kāpēc tad, ja valstij pašai ir grants karjers, darbinieki, tehnika, inventārs un tas viss atrodas uz vietas, nevar nodrošināt grants ceļu atjaunošanu pietiekamā apjomā? Vai tiešām degvielas un amortizācijas izmaksas tik augstas? Var jau būt, ka es neko nesaprotu, lai gan ceļus esam remontējuši paši. Vietējos uzturētājus tieši nevainoju – tas ir augstākās vadības jautājums.”

BONUSS – DABAS TUVUMS

„Lauki kļūst tukšāki. Daudzas mājas ar laiku tiek nojauktas. Reti kurš nāk saimniekot. Šeit nav daudz veidu, kā atpūsties, bet bonuss ir dabas tuvums,” uzskata Rihards. „Man patīk pastaigāt pa mežiem, izzināt dabu. Pie reizes varu to apvienot ar savu hobiju – medībām.” Tēvs viņu kopš mazotnes ņēmis līdzī. „Kad suns ierejas un jūtu, ka zvērs ar to kopā tuvojas uz manu pusi, tās ir vislabākās izjūtas.” Ceturto gadu R. Bierands ir mednieku kluba *Basi* vadītājs.

Jolantas Hercenbergas teksts un foto

NOVADI saprot

REĢIONĀLO LAIKRAKSTU PIELIKUMS

Kurzemes Vārds

Zemgale

NEATKARĪGĀS
TUKUMA ZINAS

Saldus Zeme
LAIKRAKSTS BROČĒNU NOVADAM UN SALDUS NOVADAM

Talsu
Vēstis

Laikraksts Vidzemes novadom

Druva

Madonas reģiona laikraksts

STARS

Kurzemnieks
LAIKRAKSTS VIDUSKURZEMEI

Liesma

Auseklis
Aļoju, Krimuldas, Limbažu un Salacgrīvas novada laikraksts

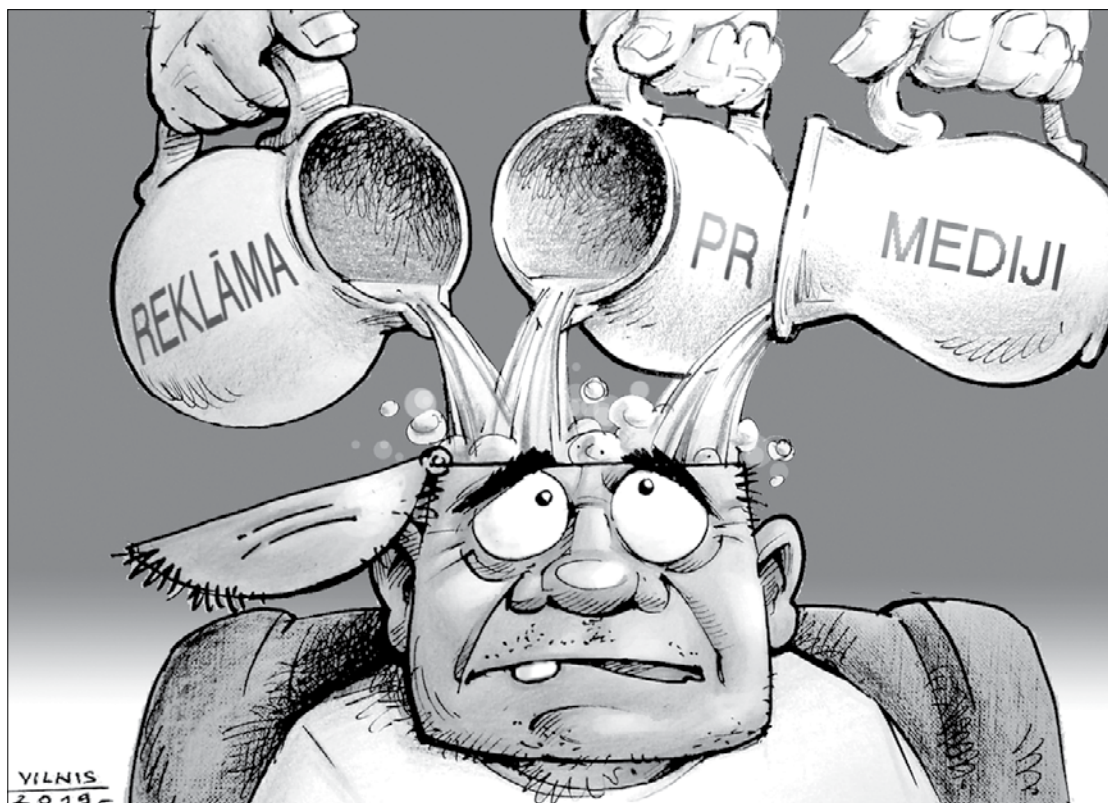
Katram jāstrādā savā lauciņā

Nepārtrauktajā informācijas plūsmā cilvēkam ir ļoti liela iespēja apjukt. Grūti saprast, kad no laikraksta lappusēm ar viņu sarunājas žurnālists un kad priekšā gadījies materiāls, kas tapis kādā sabiedrisko attiecību aģentūrā. Bet varbūt tā ir reklāma, kurai tikai kāds "aizmirsis" uzlikt likumā paredzēto atšķirības zīmi? Kā to atšķirt? Rīgas Stradiņa universitātes pētniece VITA SAVICKA uzsver – informācijas patērētājam uztvert tik smalkas nianšas varbūt nemaz nebūtu nepieciešamas, ja vien... ja vien kā žurnālisti, tā arī sabiedrisko attiecību speciālisti strādātu profesionāli.

– Šobrīd komunikācijas sfērā ir vērojama žanru saplūšana. Pasaulē ir gana daudz žurnālistikas piemēru – ir uzņēmumi, kuriem ir savas redakcijas, tiek izdoti žurnāli, veidoti raidījumi, kas paredzēti profesionāļiem vai arī auditorijas izglītošanai, piemēram, veselības jomā. Un tieši auditorija ir tas galvenais žurnālistikas un sabiedrisko attiecību saskares punkts. Abas jomas būtībā komunicē ar sabiedrību. Medijs – ar savu auditoriju, bet sabiedrisko attiecību speciālisti, pārstāvot kādu biznesa, nevalstiskā sektora vai valsts organizāciju, cenšas panākt izpratni par to vai arī par kādu konkrētu ideju. Šajā ziņā funkcijas abās jomās mēdz pārklāties. Bet, protams, sabiedriskās attiecības ir kādas konkrētas organizācijas instruments, kas to arī nošķir no medija.

– Un mediji?

– Medijs arī pats ir bizness, tomēr veidots, mēģinot izprast savas auditorijas vajadzības. Un tas tikpat būtiski ir arī sabiedriskajām attiecībām. Uzskatu, ka abas šīs jomas var itin veiksmīgi sadarboties. Bet kritērijs tam ir augsti profesionāli standarti un ētisku principu ievērošana no abām pusēm. Tā mediji var iegūt informāciju, kas citos apstākļos, ļoti iespējams,

Šobrīd komunikācijas sfērā vērojama žanru saplūšana. Un tieši auditorija ir tas galvenais žurnālistikas un sabiedrisko attiecību saskares punkts.

prasītu daudz resursu. Savukārt sabiedrisko attiecību speciālisti iegūst mediju kā ziņu kanālu un savu ideju izplatītāju.

– Bet vai sabiedriskajām attiecībām vajadzīgi spēcīgi mediji un žurnālisti, kas uzdod neērtus jautājumus?

– Tas ir tikai mīts, ka sabiedriskās attiecības ir ieinteresētas novājinātos medijos. Tieši pretēji – ir nepieciešami spēcīgi informācijas kanāli, lai sasniegtu auditoriju un radītu ietekmi. Piemēram, uzņēmums negodīgas biznesa vides apstākļos nevar veiksmīgi attīstīties. Ar sabiedriskajām attiecībām šeit daudz neko nevar atrisināt – ir nepieciešami aktīvi mediji, žurnālisti, kas problēmu izprot, veic izmeklēšanu u.tml. Bet, protams, ir jāreķinās ar to, ka, piedāvājot kādu tematu medijam, var būt situācija, ka tas tomēr nesaskata sabiedrisko nozīmīgumu. Un te nu katram ir jāsaprot savi profesionālie standarti. No sabiedriskajām

attiecībām tie, pirmkārt, pagēr, ka nekad nedrīkst melot, jābūt godīgiem, izprototiem, nevienu nedrīkst izmantot utt., savukārt medijiem jāmeģina nošķirt un atšķirt informācijas avotus u.tml.

Nevajadzētu domāt, ka tās ir divas karojošas nometnes, jo katram ir savs uzdevums un savs darbs darāms. Un, to apzinoties, nekādiem kašķiem nevajadzētu būt. Taču, tikko kāds iekāpj otra lauciņā, tā sākas runas par "nopirktiem žurnālistiem" un "manipulatīviem sabiedrisko attiecību speciālistiem". Būtībā – sagandējam profesijas prestižu.

– Reizēm šķiet, ka tieši ar to mediji mēdz grēkot. Iespējams, resursu trūkuma dēļ tie ir nekritiski pret saņemto informāciju.

– Un tāpat reizēm grēko, kad neņem pretī būtiskas ziņas, uzskatot tās par komercinformāciju. Gadās, ka aiz tās slēpjas gūzma problēmu, kas var ietekmēt sabiedrību kopumā. Piemēram, ja

pašvaldību informatīvie izdevumi, kas arvien biežāk imitē medijus? Kādi ir jābūt labajai praksei, informējot sabiedrību?

– Šie izdevumi ir publisko attiecību piemērs un, ļoti iespējams, ir vajadzīgi, jo neviens medijs nav gatavs kļūt par šādu [domes saistošo noteikumu] "ziņojumu dēli", kas to padarītu neinteresantu lasītājam. Pašvaldība informē iedzīvotājus, jo tas ir tās pienākums. Taču ir pilnībā nepieļaujami, ka šie izdevumi tiek veidoti kā mediji, kam savukārt ir pavisam citi uzdevumi. Pašvaldībai ir jāpaliek savu uzdevumu robežās. Kas ir pašvaldības komunikācijas uzdevums? Informēt sabiedrību. Iespējams, rosināt arī kādu diskusiju, piemēram, par to, vai budžeta līdzekļus tērēt dīķa rakšanai vai ceļa remontam (svarīgi, ka diskusijai jābūt par jautājumiem, kas ir pašvaldības kompetencē). Taču, ja izdevumā parādās, piemēram, portretu intervijas, ceļojumu apraksti un tamlīdzīgi raksti, rodas jautājums: kam tas vajadzīgs?

Daudzām pašvaldībām ir arī gana labas mājaslapas, kur pieejama plaša informācija, ko mediji noteikti nublicētu, un, ļoti iespējams, ka papīra formātā šim pašvaldības informatīvajam izdevumam nebūtu nemaz jāiznāk. Taču galvenais, kā minēju, – lai tiktu izprasti komunikācijas uzdevumi.

» 4.lpp

UZZIŅAI

Sabiedriskās attiecības – komunikācijas sastāvdaļa, kas iekļauj organizētas attiecības starp organizāciju un tās mērķauditoriju. Sabiedrisko attiecību mērķis ir ietekmēt sabiedrību vai tās daļu. Sabiedriskās attiecības izmanto, lai veidotu reputāciju, novērstu krīzes, saņemtu sabiedrības atbalstu vēlēšanās, motivētu darbiniekus, atrastu sadarbības partnerus utt.

Žurnālistika – komunikācijas nozare, kas sevī ietver faktu un informācijas vākšanu, apkopošanu, aprakstīšanu un to sniegšanu plašākai sabiedrībai. Šī nozare atklāj notikumu būtību un paziņo to kādam lielākam cilvēku kopumam.

Reklāma – ar saimniecisko vai profesionālo darbību saistīts jebkuras formas vai jebkura veida paziņojums vai pasākums, kura nolūks ir veicināt preču vai pakalpojumu (arī nekustamā īpašuma, tiesību un saistību) popularitāti vai pieprasījumu pēc tiem. Reklāmam raksturīga produkta pozitīvo īpašību izcelšana, pārspīlēšana un negatīvo īpašību noklusēšana.

IZVĒLOS ZINĀT

Lasīt tālāk par virsrakstu

“Mēs, cilvēki, kā lasītāji un skatītāji esam ļoti dažādi. Tas ir atkarīgs no mūsu izglītības, ģimenes, sociālās vides, draugiem, darba kolektīva utt. Ļoti liela nozīme ir arī iedzimtībai jeb spējām, ko mums iedod vecāki un vecvecāki. Ir diezgan daudz cilvēku, kuriem manis minēto apstākļu dēļ ir grūti analītiski vērtēt informāciju – atsijāt graudus no pelavām,” spriež bijušais politiķis, jurists Jānis Lagzdiņš.

Bijušais Saeimas deputāts vairāk patērē drukātos medijus, mazāk seko līdzī internetā portālu un televīzijas saturam. “Man liela nozīme ir tam, kurā medijā informācija ir publicēta. Medijam, kas ir pārbaudīts, un es zinu, ka tas mani nav krāpis ar melīgu un nepatiesu informāciju, es uzticos daudz vairāk.”

J. Lagzdiņš atzīmē, ka svarīgi

izlasīt ne tikai ziņu virsrakstus, bet iedziļināties arī saturā: “Viens no izplatītiem un seniem žurnālistikas paņēmieniem, kā uzrunāt lasītāju, ir uzlikt šokējošu virsrakstu. Tas ir saprotams, jo žurnālisti vēlas, lai raksts tiktu lasīts vai sīzets skatīts. Minēšu konkrētu piemēru. Nesen kādā nopietnā rakstošā medijā bija publicēta informācija jeb faktiski analīze ar virsrakstu, ka nākamajā gadā Latvijā nodokļu slogs uz katru iedzīvotāju pieaugs par 377 eiro. Virsraksts šokējošs, bet raksta būtība ir tāda: tiek prognozēts, ka nākamajā gadā iedzīvotāji strādās produktīvāk, pelnīs vairāk un, tā kā viņu ienākumi būs lielāki, attiecīgi pieaugs arī nodokļu izdevumi. Fakts, ka, iespējams, iedzīvotāju ienākumi būs lielāki, virsrakstā pasniegts ar negatīvu kontekstu, tas ir, ka būs lielāks nodokļu slogs.”

Viņš saka, ka šādi pieejai,

proti, akcentēt negatīvo arī politiku darbā, ir zināma loģika. Jo normāls produktīvs un godīgs darbs ir norma, bet slikti darbi ir sensācija, un tiem jāpievērš lielāka uzmanība.

Tajā pašā laikā J. Lagzdiņš rosina lasītājus nesteigties ar komentāru rakstīšanu un informācijas tīrāzēšanu tālāk, īpaši, ja tā ir sensacionāla un šokējoša. Vīspirms vēlams ievākt papildu informāciju par notikumiem, procesiem vai cilvēkiem. “Ir taču zināms, ka aiz šādas informācijas bieži vien stāv Krievijas vai citu valstu finansētas iestādes, kas šādi mēģina ietekmēt iedzīvotāju viedokli.”

J. Lagzdiņš novērojis, ka tie cilvēki, kuri tic ziņniecēm, dažādām parādībām un netradicionālai medicīnai, vairāk pakļauti viltus ziņu ietekmei.

“Kritiskā un analītiskā domāšana, protams, ir jātrenē. Ar lai-

Jānis Lagzdiņš drukātai Latvijas presei ir uzticīgs ne tikai kā lasītājs, viņš to arī kolekcionē.

EGONA ZĪVERTA FOTO

ku arvien vairāk cilvēku spēš izvērtēt ikdienas norises gan mūsu valstī, gan pasaulē.”

Viņaprāt, būtiski arī zināt, vai mediji nav politiski angažēti. Iespējams, tas pauž vienas politikas vai finanšu grupas intereses. Tajā pašā laikā bijušais Saeimas

deputāts arī atzīmē, ka tas ir izplatīts daudzviet pasaulē, īpaši “lielajās Rietumu demokrātijās”, kur prese pārstāv dažādus politikas un interešu novirzienus. “Tas nav nekas sliktas. Tas nozīmē vieno, ka mediji ir dažādi.”

Ilze Ozoliņa

SAPRĀTĪGI

Vislabāk mācīt ar savu piemēru

Latvijas ģimenēs sarunas par digitālo vidi nav ierastas – tikai vienā no piecām ģimenēm vecāki mēdz interesēties par jauniešu dienas gaitām internetā, liecina iniciatīvas “Samsung skola nākotnei” šovasar veiktā aptauja. Pieaugušie par maz taujā, ko jaunietis internetā jaunu iemācījies, interesantu izlasījis, kādā diskusijā iesaistījies, vai ar kādu iepazīsies. Taču tieši šīs sarunas ir ļoti nozīmīgas, lai jaunā paaudze prastu droši un saprātīgi lietot modernās tehnoloģijas.

Tikai 1% jauniešu līdz 17 gadu vecumam nav reģistrējies nevienā sociālo tīklu vietnē, kas nozīmē, ka praktiski visiem ir aktuāli arī sociālo tīklu lietošanas drošības jautājumi. Un, lai arī daļa jauno cilvēku atzīst, ka vecāki būtiskākos jautājumus par interneta un viedtālruna lietošanu ir stāstījuši, tomēr daudzās ģimenēs nekad nav notikusi saruna, piemēram, kā aizsargāt tālruni pret vīrusiem (53%), meklēt informāciju, izvērtēt atrasto un lasīto (40%), kā rīkoties problēmsituācijās interneta vidē un kad lūgt palīdzību pieaugušajiem (33%).

Vairums Latvijas bērnu pirmo profilu sociālajos tīklos izveido pirms atļautā 13 gadu vecuma, katrs piektais skolēns tur pieredzīst jau 8 gadu vecumā. Tāpēc daudzi jaunieši dzīvi internetā sāk

nepieredzējuši un atzīst, ka nožēlo to, ko darījuši sociālajos tīklos agrāk. Topa augšgalā ir dalīšanās ar pārāk lielu daudzumu foto (īpaši meitenēm) un rupja vai agresīva uzvedība (biežāk zēniem). 28% jauniešu norāda, ka viņiem būtu bijis mazāk problēmu, ja būtu saņemts atbalsts no vecākiem interneta lietošanas sākumposmā. “Sociālajiem tīkliem ir milzīga ietekme uz mūsu pašnovērtējumu. Īpaši viegli ietekmējami ir bērni, kam var rasties izkropļota izpratne par cilvēka izskatu un laimīgas dzīves standartiem. Lai kļūtu populāri un iekļautos kolektīvā, pusaudži ir gatavi iesaistīties riskantās darbībās. Tieši vecākiem ir jābūt sarunas iniciatoriem un bērna galvenajiem padomdevējiem digitālās pratības jautājumos. Svarīgo jautājumu izrunāšana var novērst nevēlamas situācijas un nepatīkamus brīžus. Jo agrāk un biežāk mēs par šiem tematiem runāsim, jo retāk “kāpsim uz grābekļiem,” komentējot aptaujā noskaidroto, saka “Samsung skola nākotnei” iniciatīvas vadītāja Baltijā Egle Tamelīte.

Tikai aptuveni puse pusaudžu atzīst, ka ģimenē tiek pavadīts kopīgs laiks internetā, piemēram, meklējot informāciju, plānojot ceļojumu vai lasot interesējošu rakstu. Toties katram trešajam jaunietim ir bijis kauns par vecāku rīcību sociālajos tīklos: 34% par savu vecāku komentāru viņa soci-

ālo tīklu profilā; 24% – par to, ko vecāki ir nolaiķojuši vai nošērojuši savā kontā.

Tikai puse jauniešu atzīst, ka viņu ģimenē ir kāda vienošanās par interneta un viedtālruna lietošanas noteikumiem, turklāt 25% ģimeņu šie noteikumi jāievēro tikai bērniem, tie neattiecas uz vecākiem. Ģimenēs ir atrunāts, ka viedtālrunim vienmēr jābūt uzlādētam (79%), sociālajos tīklos nedrīkst izvietot personīgu informāciju (70%), ir aizliegums lietot viedtālruni maltītes vai ģimenes pasākumu laikā (54%), ierobežots laiks internetā (22%), ka viedtālrunis netiek izmantots pirms gulētiešanas (20%).

Eksperti neslēpj, ka vecāki dažkārt neizprot digitālo vidi, kurā ik dienu uzturas jaunieši, un telefona atņemšana vai interneta limita noteikšana ir vienīgais veids, kā pieaugušie spēj kontrolēt savu bērnu interneta lietošanas paradumus. Puse aptaujāto sodīti, atņemot viedtālruni vai ierobežojot interneta lietošanu (45%).

Lai ģimenē veidotos veselīgi viedierīču lietošanas paradumi un bērni prasmīgi vadītu dzīvi tiešsaistē, ir vērts izrunāt digitālās veselības noteikumus un vienoties par to ievērošanu. Vairums jauniešu sagaida no vecākiem uzticēšanos (36%) un uz sadarbību vērstu attieksmi (27%), tikai 12% vēlas pasīvu attieksmi – lai neizspiegtu digitālās gaitas un liek mierā.

Anda Pūce

EGONA ZĪVERTA FOTO

PADOMI

DAŽI PRINCIPI, KO IEMĀCĪT BĒRNAM, LAI VIŅŠ NEPAKĻAUTOS SOCIĀLO TĪKLU NEGATĪVAJAI IETEKMEI:

1. Nedalies ar privātu informāciju, pārvaldi pats savu kontu informāciju.
2. Nekļūsti par agresoru, nepazemo citus un ziņo par pārkāpumiem, ja pamani.
3. Tava reputācija sākas internetā, un aiz tevis vienmēr paliek digitālas pēdas.
4. Izvērtē kritiski visu, ko redzi un lasi, un nebaidies atšķirties!
5. Izmanto sociālos tīklus par iedvesmas un jaunu zināšanu apguves avotu.
6. Čatošanu saziņas vietnēs aizstāj ar satikšanos klātienē.

SKATIES PATS

Katram jāstrādā savā lauciņā

Rīgas Stradiņa universitātes pētniece Vīta Savicka norāda, ka sabiedrisko attiecību speciālisti nav ieinteresēti vājos medijos, bet pašvaldību centieni veidot savu tēlu tikai ar labām ziņām ir ļoti vienkāršota pieeja.

» 1.lpp

– Reizēm tomēr šķiet, ka pašvaldība apstājas pie viena uzdevuma – pastāstīt, “cik mēs esam labi”...

– Tas savukārt ir jautājums par tēla veidošanu, ko nereti mēdz vienkāršot, proti, uzskata: ja pateikšu, ka “esmu labs”, tad tā arī citi domās. Bet tikpat labi to var pateikt, piemēram, ar darbiem, it īpaši, ja tie sabiedrībai bijuši svarīgi, un tāds tēls ir daudz noturīgāks. Ja tā nav, ... tēli sabruk.

– Taču ko darīt, ja informācijas patērētājs pats nespēj nošķirt, kur sākas medijs un kur beidzas informatīvais izdevums?

– Šajā gadījumā, manuprāt, ļoti pamatota ir Latvijas Žurnālistu asociācijas prasība, lai arī vizuāli pašvaldību informatīvie izdevumi būtu nošķirami no masu medijiem. Jo tā tomēr ir manipulācija, tos padarot tik līdzīgus avīzēm.

– Bet vai interneta un sociālo mediju realitāte arī nav viens no iemesliem, kāpēc komunikācijas žanri saplūst līdz nepazīšanai?

– Mūsdienu apstākļos, kad līdz jaunākajām ziņām ir viens vienīgs klikšķis, tradicionālajiem medijiem ir jāmainās – jāiet dziļumā, jāpēta, jāanalizē, tāpat jādomā, kā pasniegt informāciju saistoši, jo ar operativitāti vairs konkurēt nav iespējams.

Prēteji tam, kā tas bija iecerēts sākotnēji, sociālajos medijos

veidojas tādi kā informatīvie burbuļi, un ne vienmēr visi būs visu uzzinājuši pat vienas pašvaldības teritorijā. Bet kopumā uzskatu, ka dažādās komunikācijas formas turpinās pastāvēt un kļūs arvien daudzveidīgākas. Un tieši tādēļ, man šķiet, medijam ir jākļūst arvien analītiskākam. Pirmkārt, jābūt kā platformai, kur tiešām tiek sniegta padziļināta informācija – ir meklēti, apkopoti, interpretēti dati, viedokļi u.tml. Mēs redzam, ka cilvēki būtībā ir noguruši no nepārtrauktās informācijas plūsmas un jau daudz rūpīgāk izvēlas, kam pieslēgties. Un, ja ir vēlme izprast kādu problēmu, visticamāk, tas būs masu medijs, pie kā viņi vērsīsies.

– Kā sabiedrību pierunāt pievērsties analītiskai informācijai? Vai nav tā, ka auditorija tomēr biežāk izvēlas mazākas pretestības ceļu, vienkāršāk pasniegtu informāciju?

– Tā ir, bet šī tendence tomēr iet uz galu. Arī starptautiskā pieredze liecina, ka cilvēki ir pārguruši no virspusējas informācijas. Jā, iespējams, vēl arvien viņi reaģē uz intriģējošiem virsrakstiem, un mēs zinām arī to, kā masu mediji ar tiem mēdz manipulēt. Taču pēc būtības pieprasījums pēc nopietnas informācijas nekur nav pazudis. Cilvēki tiecas meklēt uzticamu, pārbaudāmu un pierādāmu informāciju. Tā ir nākotne. Un tieši tādēļ šobrīd ir situācijas, kad cilvēki atsakās no informatīviem avotiem, no kuriem īsti neko negūst. Ziņas taču mums visur ir vienādas!

– Un tomēr, vai tas ikdienas patērētājam nebūs par sarežģītu?

– Es neteiktu, ka tik būtiska ir tieši vienkāršība – drīzāk labs, saprotams veids, kā pasniegt informāciju viegli uztveramu. Ja cilvēkam būs interesanti, viņš, visticamāk, izlasīs arī piecas un vairāk lappuses. Tieši tādēļ medijiem ir jādomā, kā piesaistīt lasītāja uzmanību, un jācenšas noskaidrot, kas auditoriju interesē. Te gan atkal jāpiebilst, ka aktīvie informācijas meklētāji, kuri nesamierinās vien ar interneta portāla virsrakstiem, bet pēta sev interesējošo tematu, ir aptuveni 25%. Un tieši šai daļai ir svarīgi, ko piedāvājam, jo galu galā viņi, visticamāk, to arī izplatīs un skaidros kādam tālāk.

Liena Trēde

Reālā dzīve un virtuālā sajukušas kopā

» 3.lpp

Ko viņas dara? Lielākoties izmanto vietni “Youtube”, jo tur par jebkuru tēmu apskatāmi dažādi video. Līva papildus daudz laika pavada arī vietnē “Instagram”, kur liek savus fotoattēlus, gūst iedvesmu no citiem fotogrāfiem, kā arī skatās rokdarbu video, no kuriem pati daudz ko iemācās.

“Sociālie tīkli ļauj ātri un ērti sazināties ar cilvēkiem visā pasaulē. Dažkārt interneta lietošana ir nelietderīgi iztērēts laiks, tomēr telefonu nolikt malā reizēm ir ļoti grūti,” atzīst skolniece.

Svarīgi būt starp savējiem

Stefānijas un Līvas dzīvē internetam ir dažāda nozīme. Stefānija sociālajos tīklos neliek savas fotogrāfijas un neizpauž daudz informācijas par sevi. “Internets man ir tikai uzziņai. Multimediju

stundās skolotājs Lauris Rinmanis mums stāstīja, ka, pateicoties internetam, cilvēkiem ir daudz vieglāk paust savu viedokli, kas viņiem šķiet ļoti svarīgs. Es nedomāju, ka mans viedoklis vai mana ielikta bilde kādam būtu ļoti nozīmīga. Man nav svarīgi sevi parādīt svešiniekiem,” stāsta Stefānija.

Savukārt Līva sociālajiem tīkliem piešķir lielu nozīmi. “Ir iespējams parādīt savu attieksmi, uzspiežot “patīk” vai daloties ar kādu drauga attēlu vai ierakstu. Sociālie tīkli veicina komunikāciju reālajā dzīvē – ir tēmas, par ko parunāt. Ja paziņa ieceļojas pasākumā, noteikti pēc tam viņam pajautāšu, ko redzēja, kā patika utt.

Es arī izmantoju internetu, lai parādītu savas fotogrāfijas, iespējams, tā papildinātu interesentu loku un iedvesmoju citus,” viņa stāsta.

Meitenes ir pārliecinātas, ka globāli internetā viņām nav lielas

lomas, bet savā sekotāju lokā un starp paziņām gan. “Lai arī man pietiktu ar attiecībām tikai reālajā dzīvē, tomēr jāsaprot, ka internetam ir liela nozīme mūsu visu dzīvē. Ja jautātu cilvēkiem pirms 20–30 gadiem, atbilde noteikti būtu citādāka,” piebilst Līva.

Skolā meitenēm mācīts, ka viedokļi vairs nav cilvēku domas, bet lielākoties iepriekš dzirdēti un pārfrāzēti citu uzskati. “Uz vienu problēmu var paskatīties no dažādiem skatpunktiem, neko jaunu nevar izdomāt. Lai cik arī vienādu viedokļu būtu, katrā tomēr ir atšķirīgi aspekti,” – uzskata skolniece. Līva piebilst: “Manuprāt, mūsdienās sociālo tīklu dzīve ar reālo ir sajaukušās tā, ka viss pateiktais ar patiesām darbībām.” Viņas gan apstiprināja, ka pašas savu dzīvi internetā ļoti nošķir no reālās.

Signe Meire

RUNĀ EKSPERTS

Klikšķis nav tikai klikšķis

Dr.sc.com.m., Vidzemes augstskolas asociētais profesors JĀNIS BUHOLCS:

Par medijpratību ir nepieciešams domāt divos aspektos. Pirmais – nepieciešamas prasmes atlasīt informāciju, pārbaudīt to un apzināties, ka daļa var būt nepatiesa. Tas ir kaut kas tāds, ko var mācīt. Taču ir otrs aspekts – motivācija. Pat ja cilvēka medijpratības līmenis nav augsts, tas nenozīmē, ka ir motivācija kaut ko mainīt. Ir iespējams dzīvot informācijas vidē, pilnā ar nepatiesiem un manipulatīviem apgalvojumiem, tā arī neizjutot diskomfortu.

Piemērs – sociālajos medijos laiku pa laikam popularitāti gūst raksti, kuros tiek apgalvots, ka Latvijā viss ir slikti. Latvijā nūdien ir lietas, kas nav kārtībā. Taču to atzīt ir kaut kas cits, nekā lasīt un nekritiski tālāk padot apgalvojumus, ka mēs esam bezmaz vai pēdējā vietā visos rādītājos, un pat nemēģināt pārbaudīt, no kurienes šie “fakti” nāk. Taču netrūkst tādu, kas ar šādu informāciju dalās. Cilvēki tic informācijai, kas sasauca ar viņu jau esošajiem priekšstatiem. Tas nozīmē, ka pat gadījumā, ja persona zina, kā informāciju pārbaudīt, viņa šīs zināšanas un prasmes neliks lietā. Ikdienā mēs sastopamies ar tik lielu informācijas daudzumu, ka ikvienu vienību pārbaudīt gluži vienkārši nav iespējams.

Medijpratība pirmām kārtām ir spēja kritiski palūkoties pašiem uz savu informācijas patēriņu un spēja atzīt, ka varam kļūdīties – ka lietas var būt krietni sarežģītākas, nekā pirmajā brīdī šķiet. Varbūt tad, sastopoties ar kāda publiski nezināma cilvēka publicētu “faktu” apkopojumu, mēs tomēr apstātos un apsvērtu, vai tas ir ticams avots.

Daudzi domā, ka tas, ko viņi dara sociālajos medijos, ir viņu individuālā darīšana. Ieraudzīja kaut ko, kas šķita vienā vai citā ziņā interesants, noklikšķināja un devās tālāk – kāda kuram darīšana par

individuāla izvēlēm? Lietotāji, iespējams, neaizdomājas par to, ka klikšķināšana un tālāk padošana prasa zināmu atbildību. Sociālo mediju informācijas vide veidojas no atsevišķu cilvēku lēmumiem, kas, summējoties kopā, rada situāciju, ka ievērojama daļa no populārākā, redzamākā satura ir nekvalitatīvs vai vienkārši melnīgs. Klikšķim ir maza, bet tomēr ietekme.

Vēl jānosver, ka šī nepatiesā informācija neveidojas tāpat vien – ir cilvēki un organizācijas, kas mērķtiecīgi strādā, lai šāda informācija eksistētu un izplatītos. Informācijas veidotājiem ir dažādi mērķi, tāpēc katram lietotājam ir atbildība vērtēt, no kurienes šī informācija nāk. Sociālajos medijos, protams, ir sastopami materiāli, kurus veido kvalitatīvi mediji un atbildīgi žurnālisti, bet ir arī saturs, kura izcelsme ir citāda. Ja, patērējot līdz mums pa dažādiem ceļiem nonākušo informāciju, nedomājam par dažādām interesēm un ietekmēm, kļūstam par skrūvēti mehānismos, kas darbojas pretēji mūsu pašu interesēm.

Manipulatori plaši izmanto tēmas, kas cilvēkos raisa emocijas un noteiktas izjūtas, sevišķi dusmas un nedrošību. Materiāli, kas izraisa dziļas emocijas, sociālajos medijos spēj kļūt īpaši populāri. Ja mērķis ir izraisīt emocijas un viss pārējais tam ir pakārtots, tad stāstījuma veidošanā var izmantot nepilnīgu faktu izklāstu, apšaudāmus avotus, izkropļojumus un citas manipulatīvas tehnikas. Savukārt žurnālistiem ir jāreaģē uz mūsdienu informācijas vides izaicinājumiem, tai skaitā jāseko līdzi popularitāti guvušiem nepatiesiem apgalvojumiem, informācija jāpārbauda un jāinformē sabiedrība.

Daudzi sociālo mediju lietotāji lasa lielākoties tikai virsrakstus, bet no tiem ne vienmēr var gūt pilnīgu ainu par notiekošo. Britu medijs “The Guardian” ir ieviesis funkciju, ka pie senākiem rakstiem, kas tiek izplatīti sociālajos medijos, automātiski parādās publikācijas gads. Medijs saviem spēkiem mēģina cīnīties ar to, lai netiek izplatītas vecas, aktualitāti zaudējušas ziņas. Šo praksi varētu ieviest arī pie mums.

Sagatavojusi Edīte Bēvalde.

„Latvijas dabā dzīvnieku un putnu daudzveidība ir ļoti liela. Cilvēkiem jāredz, kas mūsu mežos sastopams, bet katru dienu to ieraudzīt nav iespējams. Turklāt viss nepārtraukti mainās – kaut kādas sugas ienāk, citas pazūd,” tā saka taksidermists jeb dzīvnieku izbāzeņu meistars Ainars Upenieks. Viņa darinātās medību trofejas skatāmas Kuldīgas novada muzeja ekspozīcijā *Medības hercogu laikā*.

Katrai trofejai savas īpatnības. Bebru griež gar muguru un no astes iztīra taukus, lai paliek tikai āda.

Stāstot par vilka izbāzeni, Ainars Upenieks skaidro, ka trofejas tiek vērtētas pēc parametriem: plātuma, garuma u.c. „Tas svarīgi – ādu sagriezt pareizi, lai netiek mazināta trofejas vērtība. Pirmo vilku sagriezu nepareizi, un līdz medaļai pietrūka viens punkts!”

Vairāk nekā SKULPTORS

Tās galvenā trofeja – vēl aizvien nepārspēta Latvijas rekorda staltbrieža ragi – gan nav viņa sagatavota. Ainara kolekcija tapusi no 1998. gada. Dzīvnieki ir gan paša medīti, gan atrasti mežā. „Ir medījamie dzīvnieki un nemedījamie – tie parasti kaut kur atrasti. Dzīvnieki un putni tāpat iet bojā. Šie ir saglabāti.”

ZINĀTNE UN MĀKSLA

Kā notika pirmā saskare ar šo zinātņi vai mākslu? Interese radusies jau pirms vairāk nekā 30 gadiem: „80. gados sāku braukt medībās, bet pats vēl mednieks nebiju. 1982. gadā sāku trenēties šaušanā stendā, pamazām mēģināju kādu pili dabūt. Tad paziņa iedeva grāmatu par taksidermiju*. Tajā guvu apstiprinājumu daudz kam tādām, ko pamazām pats biju izdomājis un atklājis.”

Viena lieta ir pili nomedīt, noplūkt un pagatavot ēšanai, bet pavisam cita – apstrādāt tā, lai putns izskatītos kā dzīvs un saglabātos ilgu laiku. Ainaru interesē pats process. Ar izbāztajiem dzīvniekiem un putniem viņš piedalās izzinošos dabas pasākumos.

ARĪ INDES

No paša veidotajiem eksponātiem meistars kā interesantāko nosauc āpša galvaskausu: „Tā ir Latvijas rekorda trofeja. Arī bebra galvaskauss, kas ir Latvijā trešais. Tie rekordi pamazām atkāpjas, jo cilvēki savus atradumus nes un nes. Jo vairāk nesīs,

jo lielākus rekordus sasniegsim un sapratīsim, kas mums mežā ir. Mednieki nošauj daudz, diemžēl nesaglabā neko. Bet ārzemnieki atbrauc, nomedī pa dzīvniekam no katras sugas un visas trofejas saglabā. Viņu pilis un muižās ir ekspozīcija, kurā redzams, kur pasaulē mednieks bijis.

Tas nav lēts prieks. Katrs izbāzenis kaut ko maksā. Tās pašas stikla acis kādus 10–15 eiro, briedim pat 30. Lai izbāzeni pagatavotu, vajadzīgas ķīmiskas vielas. Arī tās ir dārgas. Padomju laikā nevarēja ķīmiju dabūt. Taksidermijā tiek izmantots arī arsēns – ļoti indīga viela. Krievu laikā mums teica: „Arsēnu tev neredzēt nekad – tā ir inde!” Domāju, ka tolaik nozīme bija arī tautībai, jo latviešiem neuzticējās. Kad sākās juku laiki, viss mainījās, tagad tehnoloģijas iet uz priekšu. Var nopirkt visu, kas vajadzīgs. Pasaulē tehnoloģijas ļoti attīstās, mēs tomēr esam atpalikuši.”

Meistars atzīst, ka nodarbei vajag daudz vietas. Viņam mājās ir plašas telpas, bet dzīvokļa virtuvē to nevarot darīt.

SKULPTŪRA, APVILKTA AR ĀDU

Ainars atzīst, ka nodarbei vajag daudz vietas. Viņam mājās ir plašas telpas, bet dzīvokļa virtuvē to nevarot darīt.

Meistars mazliet atklāj procesa nianses: „Vispirms, piemēram,

Putni lielākoties tiek atrasti, kad dzīves gaitas tie beiguši. Izstādē ir baltpiers, sējas un Kanādas zoss. Reizēm pie taksidermista nonāk pavisam retas sugas. Ainars saka: „Ja neuztaisa izbāzeni, reizēm pat dabas muzejā nav neviena eksemplāra. Mans kolēģis Valdis Rēders kādu retu pūci brauca medīt Sibīrijā, lai būtu, ko ielikt muzeja stendā.”

Kraukļa izbāzenis izskatās kā dzīvs. „Kādreiz medniekiem bija obligāti jāšauj kraukļi, žagatas un vārnas. Vajadzēja uzrādīt noteiktu kāju skaitu.”

vilks jānodirā. Tas aizņem apmēram trīs stundas. Pēc tam āda jāiztīra un jāapstrādā ar ķīmikālijām. Tas aizņem vēl trīs stundas. Pēc tam tiek gatavota forma. Ir zināmas dzīvnieka proporcijas, bet forma jāgatavo pēc konkrētā vilka. Tad veido mulāžu – no

divu komponentu putām veido skulptūru, kam pārvelk ādu.” Kā tiek izvēlēta dzīvnieka vai putna poza? „Cilvēks var gribēt daudz ko, bet var uztaisīt tikai to, kas tajā reizē iespējams. Piemēram, vilkam bijis šāviens galvā un caursauts sāns. Tātad kaut kur ādas trūkst. Tas ir ne tikai skulptora darbs, bet kaut kas vairāk.”

Cik izbāzeņu šajos gados tapis? Uz to atbildēt nevarot – skaitīti nav. Līdztekus A. Upenieks veidojis citas medību trofejas, lai izstādē var glīti pielikt pie sienas. Piemēram, uz vairodzīņiem līcis ragus vai ilķņus. Viņa palīdzību lūguši ļoti daudzi mednieki.

GRIBAS ARVIEN IZCILĀK

Ainars ar profesionālu skatu novērtējis arī izstādes lepnumu – staltbrieža trofeju, kas nav pārspēta kopš 1968. gada. Tādi ragi redzēti briežu dārzos, bet savvaļā vēl aizvien neesot sastapti: „Tāpēc visi iet mežā, medī un dzenas kaut kam pakāļ. Tāpat kā cilvēkam gribas vairāk un vairāk naudas, tā medniekam gribas aizvien izcilāku trofeju. Ventspilī tiek veidots jauns muzejs, un tas grib savākt izcilākās Latvijas medību trofejas.”

* Taksidermija ir dzīvnieku izbāšana, kas ļauj saglabāt medību trofejas, bojāgājuša mīlula, reta putna vai zīdītāja skulptūru, izveidot mācību līdzekļus un ekskluzīvus interjera priekšmetus.

Iveta Grīniņa
Lailas Liepiņas foto

Ceļojumi dziesmām pa pēdām

(Sākums 30. septembrī. Turpmāk vēl.)

Zane Jančevska, Latvijas Nacionālā teātra aktrise, folkloras kopas *Ēdol's ķist'* vadītāja
Autores arhīva foto

Ceturtais stāsts. Ko dziedam?

Tautasdziesmai pieder privilēģija – tā ir brīva. Viens to dzied tā, cits mazliet citādāk, vēl kāds – pavisam, pavisam citādi. Rodas varianti. Ja tie ir pierakstīti un publicēti, nākamie dziedātāji var izvēlēties savējo. Tautasdziesmai nav autora – dzejnieka, komponista. Jā, tagad, kad kļūstam izglītotāki, gribētos, lai atzīmējam, kad un no kā esam tās dzirdējuši, kurā Latvijas pusē tās biežāk dziedātas (tas, protams, attiecas uz mazāk pazīstamajām dziesmām).

GAN LATGALĒ, GAN KURZEMĒ

Reiz gadījās tā, ka kopā ar aizrautīgo un harizmātisko tautas mūzikas izpildītāju un akordeonistu Ēriku Zepu kādās kāzās piedalījāties mičošanas ceremonijā. Viss notiek godam, mičošana aiz muguras, jaunais pāris dodas čučēt, mēs ar Ēriku pošamies uz Rīgu. Atvadoties uz kāpnēm, Ēriks negaidīti sāk latgaliski dziedāt burvīgu tautasdziesmu *Tumsa, tumsa, kas par tumsu*. Rudens dzestrā nakts ir burvīga: debesis pilnas ar zvaigznēm, jaunais pāris laimīgs, dziesmā arī ir teksts par zvaigžņu segu, ko auž līgaviņa, un puisim par tumsu vairs nav jābēdā...

Agrāk to nebiju dzirdējuši. Jautāju Ērikam, kur viņš tādu dzirdējis. Tā esot diezgan pazīstama latgaliešu dziesma. Arī es iemācos, jo man ļoti patīk. Cik pārsteigta biju, kad pēc kāda laika to pašu dziesmu atradu pie Kurzemes teicējiem! Zvans

Zane Jančevska kopā ar tautas mūzikas izpildītāju Ēriku Zepu albuma *Dziesmu dance* atklāšanā pērn.

draugam: „Ērik, Ērik!!! *Tumsa, tumsa* ir arī kurzemnieku dziesma!” „Nevar būt,” Ēriks brīnās. Sāku salīdzināt abas melodijas. Jā, tomēr atšķirība ir gan. Vārdi – tikpat kā pārkopēti. Vēlāk ar kolēģiem veicām eksperimentu: vienlaikus dziedājām gan latgalisko, gan Kurzemes variantu. Gāja kopā ļoti labi! Kas bija pirmais: vista vai ola? Kur dziesma parādījās pirmoreiz: Latgalē vai Kurzemē? To mēs laikam nekad neuzzināsim.

DIŽGARI STRĪDAS

Ja pakāpjamiem atpakaļ un atgriežamies pie Ēdoles tautasdziesmu teicēja Anša Bergmaņa, interesanta ir viņa piezīme pie mums visiem pazīstamās dziesmas *Rīga dimd* – „pēdējā laikā itin bieži dziedāta” (19. gs. 20.–30. g.). Ir nostāsts, ka tās dēļ savā laikā (tas varētu būt ap 1873. gadu, pirmo Dziesmu svētku laiku) krietni sastrīdējušies Jānis Cimze un Kronvaldu Atis. Cimze kādā sabiedriskā vietā, kur pulcēju-

sies tālaika inteliģence, sācis skaidrot, kas tad ir tie trīs bāleliņi, kas dimdina Rīgu. Un tulkojums bijis šāds: pirmais bāleliņš – Rīgas rāte, otrs – vācu muižniecība, trešais – baznīca. Kā redzams, latvju bāleliņus Cimze nav laidis ne tuvumā pie pūra kaldināšanas. Kronvaldu Atis nu klupis Cimzem virsū, sācis strostēt un kaunināt. Tomēr – tautas atmodas laiks! Strīds bijis pamatīgs. Sabiedrība likusi, lai Kronvalds atvainotos.

Kas to zina, vai Cimze šādi tulkoja aiz pārliecības vai diplomātisku nolūku dēļ, lai uzturētu labas attiecības ar tālaika valdošajām vācu aprindām? Cimzem tiek pārņemts, ka, apdarinot mūsu tautasdziesmas, harmonizējot un pārliedot tās korim, viņš nojaucis to raksturu un īpatnību. Tā jau laikam ir. Bet, no otras puses: ja Cimze to nebūtu darījis, vai mūsu kori būtu tik spēcīgi un spoži, tālās zemēs pazīstami un gaidīti? Tas nu lai paliek augstākās varas ziņā!

KULDĪGAS PRESES VĒSTUREI – 110

(Sākums – 17. jūnijā.)

Turpinām rakstu sēriju par Kuldīgas preses vēsturi. Nākamgad svinot 110 gadus laikrakstam *Kurzemnieks*, redakcija kopā ar novada muzeju janvārī rīkos izstādi, top arī dokumentāla īsfilma. Pirmais nedēļas laikraksts *Kuldīgas Vēstnesis* izdots 1909. gada 9. janvārī. To nomainījis laikraksts *Kurzemnieks*, kura pirmie numuri iznākuši jau tā paša gada decembrī.

Cīņa par uzvarām darba frontē

No 1945. līdz 1962. gadam iznāk Latvijas Komunistiskās (boļševiku) partijas Kuldīgas apriņķa komitejas un Kuldīgas apriņķa Izpildu komitejas izdevums *Padomju Kuldīga*. Tam ir divas lappuses, tas iznāk pirmdienās, trešdienās un piektdienās un maksā 15 kapeikas.

Saturā uzsvars likts uz partijas un valdības lēmumiem un uzsaukumiem, atspoguļota cīņa par ražu un uzvarām darba frontē. Virsraksti *Pasteidzināt kokmateriālu izvešanu, Tautas tiesa sargā sociālistisko īpašumu, Plašāk izvērst aģitāciju* u.c. ir padomju laikrakstam tipiski. 1950. gada janvārī rubrikā *Starptautiskais apraksts* lasāms virsraksts *Staļins – mūsu saule*. Tam visam pa vidu arī pa kādam populārzinātniskam rakstam, piemēram, *Vai iespējams ceļot no planētas uz planētu*.

TAUTAS MODRĀ ACS

Rubrikā *Pa laikraksta materiālu pēdām* bieži vien stāstīts, kā pēc modrās tautas acs sūdzībām atlaisti neapzinīgi darbinieki. 1949. gada 25. martā, staļinisko deportāciju dienā, avīzes 1. lapā

ir raksts *Laikraksta „Cīņa” 25 gadi*, ikdienišķas ziņas par gatavošanos sējai, aicinājums audzēt pret vēzi izturīgas kartupeļu šķirnes, ziņa, ka sākas kolhozu mākslinieciskās pašdarbības skate... 1. aprīlī Staļina līdzgaitniekam Lavrentijam Pavlovičam Berijam, kurš organizējis daudzu tautu deportācijas un cilvēku iznīcināšanu, izteikti apsveikumi par viņam piešķirto Ļeņina ordeni... Rubrikā *Apriņķa pilsētās* lielākoties nelielas vēstis no kolhoziem. Kad pabeigta cīņa par sēju, darbaļaudis turpina cīņu par lopbarības sagatavošanu, pret nezālēm, par ražas novākšanu utt.

VADOŅA NĀVE

1953. gada 6. marta *Padomju Kuldīga* vēsta par PSRS vadoņa Josifa Staļina slimību. Tiek publicēts detalizēts ziņojums par viņa veselības stāvokli pēc insulta. Var lasīt rakstus *Amerikāņu sieviešu beztiesīgums, Čehoslovākijas jaunceltņēs, starptautisko apskatu Zem bruņošanās nastas*. Bet tajā pašā dienā iznāk avīzes speciālizlaidums, kas pilnībā veltīts Staļina nāvei. Pēc tam vairākos numuros rakstīts par sēru

mītiņiem skolās un darba kolektīvos. 9. martā – ziņa, ka partija un valdība nolēmusi Maskavā celt monumentālu panteonu, kurā apglabāt valsts dižos darbiniekus. 13. marta avīze iznākusi uz četrām lapām, lai sīki atfērtu visas runas, kas skanējušas Staļina bērēs. Bet P.Lapsa, Kuldīgas mežrūpniecības saimniecības meža meistars, pat uzrakstījis dzejoli *Viņš nebūs miris it nekad*. Pašās laikraksta beigās atrasta vieta mazītiņam sludinājumam, ka Aizputes kūdras fabrikai no aprīļa līdz oktobrim vajadzīgi strādnieki un ka var nopelnīt līdz 1200 rubļiem mēnesī. Marta beigās atkal sāk parādīties vietējās ziņas.

DIVAS KAPEIKAS

1962. gadā *Padomju Kuldīgas* vietā sāk iznākt *Padomju Dzimtene*. 17. maijā pirmajā lapā rakstītā *No redakcijas*, kurā teikts: „Ar šodienu sāk iznākt Latvijas KP CK, Latvijas Ministru Padomes un Saldus teritoriālās ražošanas pārvaldes laikraksts *Padomju Dzimtene*. Tā uzdevums palīdzēt Kuldīgas, Saldus rajonu partijas organizācijām, ražošanas

Visu zemju proletariāt, savienojieties!

Padomju KULDĪGA

№ 24. Pirmdienā, 1945. gada 23. jūnijā. Natūra maksā 15 kap.

1940 ★ 21.VII ★ 1945

Padomju Latvijas 5. gada dienas svinību gaitā Kuldīgā

Biletens

par J. V. Staļina veselības stāvokli 1953. g. 4. martā pulksten 2

Naktī uz 1953. gada 2. martu J. V. Staļinam radās pēkšņs asins izplūdums smadzenēs, kas skāris dzīvībai svarīgus smadzeņu centrus. Sakarā ar to iestājusies labās kājas un labās rokas paralīze, zaudēta samaņa un valoda. 2. un 3. martā sniegta attiecīgā medicīniskā palīdzība traucēto elpošanas un asins cirkulācijas funkciju uzlabošanai. Manāma uzlabošanās slimības gaitā līdz šim nav panākta. 4. martā plkst. 2 naktī J. V. Staļina veselības stāvoklis joprojām smags. Atzīmējami ievērojami elpošanas traucējumi: elpošana – līdz 36 reizēm minūtē; elpošanas ritms neregulārs, ar periodiskām ilgstošām pauzēm. Vērojama pulsa paaugstināšanās līdz 120 reizēm minūtē, pulsa pilnīga aritmija; maksimālais asinsspiediens – 220, minimālais – 120. Temperatūra 38,2. Sakarā ar elpošanas un asins cirkulācijas traucējumiem vērojams skābekļa trūkums organismā. Galvas smadzeņu funkciju traucējumu pakāpe nedaudz palielinājusies.

Patlabin lieto vairākus terapeitiskus paņēmienus dzīvībai svarīgu organisma funkciju atjaunošanai.

PSRS Veselības aizsardzības ministrs A. Tretjakovs
Kremļa Ārstniecības un sanitārās pārvaldes priekšnieks I. Kuperins
PSRS Veselības aizsardzības ministrijas galvenais terapeits profesors P. Lukomskis
Medicīnas zinātņu akadēmijas īstenais loceklis profesors N. Kononovs
Medicīnas zinātņu akadēmijas īstenais loceklis profesors A. Mjasiņikovs
Medicīnas zinātņu akadēmijas īstenais loceklis profesors J. Tarejevs
Profesori I. Filimonovs, I. Glazunovs, R. Tkačevs, docents V. Ivanovs - Ņeznamovs

Raksts 1953. gada 6. martā – bijetens par Staļina veselības stāvokli.

pārvaldei mobilizēt darbaļaudis veiksmīgi risināt PSKP CK marša Plēnumā izvirzītos lauksaimniecības attīstības uzdevumus.” Avīze iznāk otrdienās, ceturtdienās un sestdienās, maksā divas kapeikas. Tai ir četras lappuses, kurās lielākoties saimnieciskās ziņas, raksti par pirmrindniekiem, padomi lauksaimniecībā u.c. Piemēram, ir

rubrikas *Starptautiskais apskats, No pieredzes, Speciālisti iesaka, Padomju celtniecība, Sports* u.c. 1962. gada 19. maijā pirmajā lapā uzsaucams *Laiks negaida! Šodien kukurūzas sējai visus spēkus*. Tiek publicētas karikatūras un feļetoni, kas izsmej nebūšanas.

Iveta Grīniņa
(Turpmāk vēl.)

PĀRDOD

Veikalā **Dagus**, Liepājas ielā 51, apjomīgās sīviešu **VIRSJAKAS, KLEITAS, BIKSES. APAVI. SEGAS.**

Pārtikas **KARTUPEĻUS** 'Vineta' par 20 centiem kg, lopbarības kartupeļus par 5 centiem kg. Tālr. 26225430.

Lopbarības **KARTUPEĻUS, ĶĪPLOKUS.** Tālr. 23375624.

Sausu, skaldītu meža **MALKU.** Tālr. 27885688.

Sausu **MALKU** maisos, kravās. Tālr. 26544462.

Skaldītu **MALKU**, piegādā. Tālr. 29428876.

Sausu **MALKU.** Tālr. 29254530.

PĒRK

Pērku divistabu **DZĪVOKLI** Kuldīgā. Tālr. 26132961.

AUTOMAŠĪNAS. Tālr. 25669128.

Traktora **PIEKABES, INVENTĀRU,** vieglās **AUTOMAŠĪNAS.** Tālr. 26104984.

SIA PRIEDES AG pērk **CIRSMAS** un **MEŽUS.** Tālr. 26993794.

Ķļavas, oša, bērza, ozola **ZĀGĀLĶĻUS** krautuvē. Tālr. 29428876.

SIA PRIEDES AG par augstu cenu mežā pie ceļa iepērk visu veidu **APAĻKOKUS.** Tālr. 25445250, 26993794.

Z/s SMAIDAS pērk **MĀJLOPUS.** Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

PUPIŅAS, žāvētus **ĀBOLUS,** ķīplokus. Tālr. 29765478, 28361292.

DAŽĀDI

GRĀMATVEDĪBAS pakalpojumi maziem un vidējiem uzņēmumiem. Sīkāka informācija, zvanot vai rakstot e-pastā: ebba.info19@gmail.com, tālr. 28896692.

Sertificēta **BŪVFIRMA** ar pieredzi veic dažādus būvdarbus, dokumentācijas noformēšanu. Tālr. 29705025.

Sertificēts **MEŽA TAKSATORS, STIGOŠANA, DASTOŠANA.** Tālr. 28358514.

Tīra **AKAS** Tālr. 27448331.

VANNU RESTAURĀCIJA

T. 20605520

VAJADŽĪGI

Palielinoties darba apjomam, **SIA KCE (41203037327)** aicina darbā **ELEKTROMONTIERUS.** Alga, sākot no 1000 EUR bruto (pirms nodokļu nomaksas). Tālr. 25444964.

W
SVEASKOG
BEZ MAKSAS ATTĪRA
NO KRŪMIEM
laukus un citas
aizaugušas platības.
PĒRK
zarus, cirsmu atlikumus,
šķeldojamu materiālu.
ĀTRA SAMAKSA.
25 622 293 (Āris)

LĪDZJŪTĪBA

Izsakām līdzjūtību dzīvesbiedrei un tuviniekiem, **RIHARDU SVĒTI** mūžībā pavadot.
Zenta un Andris Gudiņi

SIA LATEIRA

pērk CIRSMAS,
MEŽA ĪPAŠUMUS.

• Palīdz noformēt dokumentus,
• veic cirsmu iestigošanu, dastošanu, novērtēšanu.

Tālr. 63428509, 27020562,
29997742, fakss 63428523,
e-pasts: info@lateira.lv.

IESPĒJA

Ja vajadzības izvērtētas, pakalpojumi bez maksas

Kurzemē dzīvojošie cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem (GRT) aicināti projektā *Kurzeme visiem* pieteikties bezmaksas sociālajiem pakalpojumiem, kas palīdzētu viņiem dzīvot patstāvīgi.

Projekta vadītāja Inga Kalniņa atgādina, ka šie pakalpojumi ir pieejami tad, ja izvērtētas katra vajadzības, saņemts atbalsta plāns un cilvēks uzrakstījis iesniegumu par pakalpojumu piešķiršanu savas dzīvesvietas sociālajā dienestā. Atbalsta plāns ir īpaši izstrādāts sociālās aprūpes vai sociālās rehabilitācijas plāns, kas pamatots katra cilvēka vajadzībās. Kurzemē tās izvērtētas un atbalsta plāni tapuši 326 cilvēkiem ar GRT, savukārt pakalpojumus līdz novembrim saņēmuši 58.

Līdz 2023. gadam to finansē Eiropas Sociālais fonds (85%) un valsts budžets (15%). Līdzīgi projekti notiek arī citviet Latvijā. To mērķis ir radīt tādu sociālo pakalpojumu un atbalsta sistēmu, kas ļauj būtiski

Bezmaksas pakalpojumi projektā *Kurzeme visiem*:

- aprūpe mājās;
- īslaicīgā sociālā aprūpe;
- speciālistu konsultācijas un individuālais atbalsts;
- atbalsta grupas un grupu nodarbības;
- pakalpojumi dienas aprūpes centros;
- pakalpojumi specializētajās darbnīcās;
- pakalpojumi grupu dzīvokļos.

samazināt ilgstošas aprūpes iestādēs dzīvojošo skaitu.

Vairāk informācijas: www.kurzemevisiem.lv.

Justīne Smilga

Garīga rakstura traucējumi (GRT)

* Tās ir psihiskas saslimšanas vai garīgās (intelektuālās) attīstības traucējumi, kas ierobežo cilvēka spējas strādāt un sevi aprūpēt, taču, saņemot atbalstu, tie neliedz dzīvot pilnvērtīgi.

* GRT ir depresija, šizofrēnija, Dauna sindroms, autisms, stresa radīti traucējumi, veģetatīvā distonija un citi.

ATTIECĪBAS

Biedrība *Debesmanna* nesen Kuldīgā ceturto reizi sarīkoja tikšanos ar psiholoģi, psihoterapeiti Diānu Zandi. Šoreiz viņas atziņas par tēmu *Kāpēc pusaudzis ir viegli aizkaitināms.*

Pacietība – pirmais likums vecāku dzīvē

Diāna Zande,
psihoterapeite

Cilvēka smadzenes pilnībā ir attīstījušās tikai 25 gadu vecumā. Mēģinot ar pusaudzi runāt caur prātu, tas nedarbojas. Vecāki pārāk bieži runā ar racionālo domāšanu, neizveidojot emocionālo kontaktu.

Smadzenēs ir limbiskā sistēma, kas atbild par emocijām. Stresa pilna vai nepatīkama situācija rada spiedienu uz mandeļveida ķermeni tās iekšienē, un tas signalizē par briesmām. Savukārt pieres daļa, kas atbild par emociju kontroli, pusaudzim vēl nav pilnībā attīstījusies. Iešana pa tumsu vai neizpildīts mājasdarbs rada gatavību reaģēt. Notiek strauja reakcija ar emocijām uz jebko, kas tiek uztverts kā uzbrukums, kā drauds.

Labā ziņa ir tāda, ka augot vadības funkcijas uzlabosies. Pusaudžu vecumā cilvēks it kā atkrīt atpakaļ – uzvedas stulbāk nekā desmit gadu vecumā.

Vecākiem svarīgi nereaģēt emocionāli pašiem: nekliegt, nevaimanāt. Jāsaglabā saprāts un pie pusaudža prāta jāvērsas tikai tad, kad konflikta vairs nav. Tas ir tāpat kā nav jēgas runāt ar cilvēku reibumā.

Mātei svarīgāk ir emocionāli nereaģēt pašai: nekliegt, nevaimanāt, nesolīt pateikt tēvam. Vecākiem jāaglabā savs saprāts, bet pie pusaudža prāta jāvērsas tikai tad, kad konflikta vairs nav. Tas ir tāpat kā nav jēgas runāt ar cilvēku alkohola reibumā.

Vecākiem jāuzņemas atbildība par sevi – vispirms jāvar nomierināties pašiem. Var skaitīt līdz desmit, skaitīšanas laikā var klusām, domās pie sevis lamāties, koncentrēties uz elpošanu, paņemt pauzi un izturēt. Palīdz nopūta – dziļās elpošanas māsa. Nopūta atslābina klejotājnervu, kas atbild par veģetatīvo sistēmu. Nopūta dod desmit sekundžu pauzi, cilvēks nostabilizējas bioloģiski, notiek apstāšanās, un rodas spēja pieņemt sakarīgu lēmumu. Vēl var padzerties ūdeni,

tā paņemot pauzi. Ja pusaudzis ir nokaitinājis, var kliegt spilvenā jeb izlādēties citādi, neturēt emocijas sevī. Vajag izlaist tās ārā tā, ka netraumē citus. Minētais palīdz tikai īsu brīdi, bet jāspēj apturēt ugunsgrēku sevī. Un pusaudzis redz: „Ja vecāki var izturēt nekliegt, tad arī es varu izturēt.”

Svarīgi ir vecākiem atpūties. Ilgtermiņā palīdz sekss, sports. Vajadzīgas iespējas izdauzīties, iztraktoties, var emocijas izlikt, dziedot korī, iet kliegt uz jūru – atrast veidu, kā tvaiku nolaist pašam. Pieaugušie arī ir cilvēki, kuriem tāpat jārupējas par sevi. Bez konflikta nevar atdalīties. Bērns jāmīl arī tad, ja viņš uzvedas neciešami. Pacietība – pirmais likums vecāku dzīvē. Dažreiz jāgaida ilgi gadi.

VĀRDADIENAS

No 11. līdz 17. novembrim
 11. Nellija (1174), Ojārs (1370), Rainers (833)
 12. Kaija (80), Kornēlija (84)
 13. Eižens (86), Jevgēņija (56), Jevgēņijs (133)
 14. Fricis (140), Vikentijš (108), Vincents (107)
 15. Leopolds (105), Unda (87), Undīne (428)
 16. Banga (12), Glorija (141)
 17. Hugo (573), Uga (17), Uģis (2245)

Populārākie: Nellija un Uģis.

Vai Hondas fani?

Unda Bredovska, mamma, dzimusi Kuldīgā:
 – Mammai jaunībā bija pasniedzēja Unda, ar kuru viņa sadraudzējusies un kura bijusi kā mamma. Tāpēc mana mamma nolēma: ja piedzims meita, sauks šajā vārdā. Tikai vēlāk satika manu tēti, un viņam tur teikšanas nebija. Ir ļoti apzināties, ka, dzirdot vārdu Unda, cita blakus negadāsies. Ļoti priecājos par mammas izvēli un tiešām nepazīstu nevienu citu. Domāju, ka citiem to viegli atcerēties, īpaši tad, ja esmu atgādinājuši, kad kāds pārprasījis. Man ir iesauka, drīzāk mīļvārdiņš – Undiņa. To lieto gan ģimene, gan citi. Atceros, ka skolā ar kādu puisī nevarēju sadzīvot un pat strīdos viņš mani sauca mīļvārdiņā. Kad dzīvoju Anglijā, angļi, uzzinot manu vārdu, sāka smieties un prasīja, vai vecāki ir lieli Hondas fani, jo angļiski viņi manu vārdu izrunāja kā Hunda.

Elīna Elza Kļava (Jauno žurnālistu skola), Undas Bredovskas arhīva foto

LAIKA ZIŅAS

ŠODIEN, 11. NOVEMBRĪ

Dienas garums – 8 st. 24 min.
 Saule lec 7.55, riet 16.19.

Naktī +4°...+5°

3-4 m/s

Dienā +4°...+5°

2-3 m/s

RĪT, 12. NOVEMBRĪ

Dienas garums – 8 st. 20 min.
 Saule lec 7.57, riet 16.17.

Naktī +3°...+4°

4-5 m/s

Dienā +4°...+6°

5-6 m/s

JOKI

Helovīns – diena, kad tu vari cauri visai pilsētai mierīgi izvilkīt līķi un tevi ne tikai neapcietinās, bet pat iedos konfektes.

.....

– Dakter, kopš izšķiros no vīra, esmu krietni pieņēmusies svarā. Ko man darīt?

– Beidziet svinēt!

VVD INFORMĒ

Valsts vides dienesta klientiem

Valsts vides dienesta (VVD) Liepājas reģionālās vides pārvaldes (RVP) ēka Liepājā, Jaunajā ostmalā 2a, tiek siltināta, tāpēc līdz 31. decembrim tajā var iekļūt pa sētas ieeju.

RVP vadība lūdz sekot izliktajām zīmēm un aicina klientus dokumentu iesniegšanai vai saņemšanai, kā arī saziņai ar ekspertiem un inspektoriem izmantot elektroniskos līdzekļus. Saistībā ar īslaicīgiem vides pieejamības ierobežojumiem dienesta pārstāve Maruta Bukleviča lūdz klientus ar invaliditāti pirms vizītes zvanīt Liepājas RVP pa tālruni 63424826, lai vienotos par pakalpojumu.

KONKURSS

TĒLOTĀJMĀKSLAS SPĒLE

224. kārtā

Čehu gleznotājs (1852–1913). Kā ilustratoram bijis daudz pasūtījumu, sākot ar žurnāliem un spēļu kārtīm, beidzot ar mācību grāmatām. Viņa mākslas darbi pārpublicēti vairāk nekā 5000 attēlos. Čehijā joprojām tiek uzskatīts par vienu no labākajiem māksliniekiem.

Atbildes gaidām līdz 13. novembra 11.00: Tēlotājmākslas spēle, Kurzemnieks 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv, vai redakcijas durvju pastkastītē.

223. kārtas atbilde: Ferdinands Viktors Ežēns Delakruā. Dantes laiva (1822).

Pareizi atbildējuši: Daina Gerente, Vita Jurenovska, Gunta Folkmane, Indra Ābelīte, Ausma Kreidere, Guntis Obodņikovs, Ingars Neimanis, Pīters Dēls, Mārcis Kalējs, Andris Eglītis.

Pēc balvas redakcijā gaidām
INGARU NEIMANI.

Kopā ar šefpavāru

„Mūsu ēdienu tradīcijas galvenokārt nāk no mūsu māju virtuves,” tā meistarklasē Veselīga uztura darbnīca Kuldīgas jauniešu mājā teica Latvijā pazīstamais šefpavārs Lauris Aleksejevs.

Kuldīgas jauniešu mājā meistarklasi vada populārais šefpavārs Lauris Aleksejevs.

Katram jauniešim savs uzdevums.

Te tika gatavoti pieci ēdieni: ķirbju biezzupa ar kazas sieru un sēklām, svaigie salāti ar ātri apceptām liellopu gaļas strēmeliņiem, kartupeļu biezenis ar sēnēm, panēta menca un pērļu

vistas stilbiņi ar sojas un medus mērci, karamelizētu ābolu deserts ar drumstalām un vaniļas mērci.

Jaunieši ieguva prasmes pagatavot veselīgu ēdienu, uzzināja

pavāru knifņus, ko izmantot virtuvē, stāstīja, kas garšo un negaršo. Visi jaunieši atzina, ka ēdiena gatavošana viņiem nav sveša. Šefpavārs stāstīja un rādīja, kas un kā jādara, iedrošināja

mēģināt un nebaidīties, jo tieši tāpat darījis viņš. „Dzīves laikā izveidojušies kaut kādi stereotipi. Nopietnu nospiedumu atstāj arī ēdināšana skolā,” teica viesis. Meistarklase organizēta Eiro-

pas Sociālā fonda projektā Kuldīgas novada iedzīvotāju veselības veicināšanai un slimību profilaksei.

Lāsmas Reimanes teksts un foto